التزام رعایت رسم المصحف عثمانی در مغرب عالم اسلام

چیزی که میخواستم عرض کنم این است: خیلی نکته جالبی است. در کتابی راجع به رسم المصحف به تفصیل دیدم، اما محققین این کتاب در ایران به این صورت باز نکردهاند. آن جا قشنگ باز کرده بود؛ همانطور که محضر شما گفتم تاریخ یک چیز خیلی مهم است. ایشان گفته بود مصاحف مشارقه با مصاحف مغاربه فرق میکند. خب دقت کنید. مغاربه، اندلس و الجزائر و مراکش و غرب آفریقا و اسپانیا هستند. به اینها مغاربه میگوییم. مشارقه عراق و حرمین و این طرف هستند. از قدیم دو مصحف داشتند. رسم المغاربه و ضبط المغاربه از قدیم فرق داشته با رسم و ضبط مشارقه. نکته جالب این است:

در مشارق که احتجاج مینوشتند و بحثها به این صورت بود، مصحف نویسی هم باز بود. یعنی دو جور مصحف میبینیم. مصاحفی که طبق خط عثمان بود؛ مثل عثمان طهای که الآن داریم؛ مصاحفی هم بود که طبق خط املائی بود. مثل زمان ما طاهر خوشنویس و عبد الرحیم و محمد علی خطاط اصفهانی که همه املائی بودند. یعنی «سمواات» را «سمواات» مینویسد و آن را «سموت» نمی نویسد. «مالک یوم الدین» را «مالک» مینویسد، «ملک» نمی نویسد و شما خودتان «مالک» بخوانید؛ به خلاف رسم المصحف عثمانی. خب در چنین فضایی در مشرق عالم اسلام که قرائتشان به نحو احتجاج بود و عراقیین بودند، در مصاحفشان و در رسم المصحف باز عمل میکردند. ملتزم نبودند. بعضی از مصاحف پیدا میشد که به خط املائی بود. و بعضی مصاحف به خط عثمانی بود.

اما در مغاربه ابدا یکی پیدا نمیشد. این خیلی جالب است. یعنی کسانی که مالکی بودند بهخاطر اینکه مالک فقهای آنها را نهی کرده بود، میگفتند که مالک نهی کرده است؛ میگفتند مفتی شما مالک است و مالک گفته «اکتبوا علی الکتبة الاولی». لذا در مغاربه –یعنی تمام منطقه اندلس و غرب آفریقا- نسبت به مصاحفی که داشتند حتماً مواظبت میکردند؛ مثلاً در «وَ ال تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ[۱]»، مواظبت میکردند «لشای» بنویسند؛ یک الف وسط «شیء» بگذارند. چرا؟ چون مالک گفته. این نکته جالبی است.

---

[۱] الکهف ۲۳

بازبینی #2
ایجاد شده 27 آوریل 2024 15:23:45 توسط ... .
به روزرسانی شده 4 ژوئن 2024 12:55:05 توسط ... .